

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Албена Керековска, д.м.

Факултет по обществено здравеопазване

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна,

член на Научно жури съгласно Заповед № Р-109-275/29.05.2018г. на Ректора на
Медицински университет - Варна

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност **“Професор”** в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“, по специалност **„Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”** за нуждите на Факултет “Обществено здравеопазване”, Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ към на Медицински университет - Варна, публикуван в ДВ бр.36 от 27.04.2018г.

В обявения конкурс участва един кандидат – доц. д-р Лора Христова Георгиева, д.м.

Кандидатът е представил прецизно всички необходими документи за участие в конкурса, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

Със заповед № Р-109-466 от 20.07.2018г. на Ректора на Медицински университет – Варна съм определена да изготвя становище.

Кратки данни за кариерното развитие на кандидата

Лора Георгиева завършва с отличен успех Медицински университет – Варна през 1992г. и придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Медицина“. През 2006г. придобива специалност „Социална медицина и здравен мениджмънт“. През 2009г. кандидатката успешно защитава дисертационен труд към Медицински университет - Варна на тема *”Здравни потребности на лицата на възраст 65 и повече години след активно стационарно лечение“* и придобива образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“.

Трудовия си стаж започва през 1993г. като участъков лекар в гр. Варна и до 2000г. работи в различни структури на извънболничната медицинска помощ. В периода 2000г. – 2003г. работи като лекар в областта на превантивната медицина в ХЕИ, гр. Варна. Академичната си кариера стартира през 2003г. в Катедра “Социална медицина и организация на здравеопазването”, Медицински университет – Варна, където последователно преминава през академичните длъжности „асистент“, „старши асистент“ и „главен асистент“. През 2012г., след спечелен конкурс, заема академичната длъжност “доцент” към същата катедра.

Кандидатката провежда редица национални и международни квалификационни курсове за продължаващо обучение и краткосрочни специализации във водещи чужди университети и научни институти, сред които в Москва (с участието на Hebrew University, Хадаса, Израел и СЗО); University of Trieste, Италия; Scientific Institute of the German Medical Association, Бон, Германия и други. Това допълнително допринася за професионалното ѝ развитие и формирането ѝ като добре подготвен професионалист, преподавател и изследовател. Основните насоки на нейното следдипломно обучение и квалификация са както в областта на клиничната практика (превенция, диагностика и лечение на социалнозначими заболявания), така и свързани със съвременните проблеми на общественото здраве (глобално здраве, мобилност на здравните професионалисти; околна среда и здраве; съвременната

епидемиология; здравно законодателство; електронно здравеопазване; роля на гражданското общество в здравеопазването, и др).

Доц. Георгиева е член на Факултетния съвет на ФОЗ и на Програмните съвети на специалностите „Здравен мениджмънт“; „Управление на здравните грижи“; „Обществено здравеопазване“ и „Рехабилитация, морелечение, уелнес и спа“.

Кандидатката участва активно като ръководител, експерт, главен изследовател или член на работна група в общо 8 образователни и изследователски проекти, 5 от които международни.

Член е на международни и национални научни, неправителствени и професионални организации, сред които: Европейски академичен алианс по глобално здраве (EAGHA); Европейска асоциация по обществено здравеопазване (EURHA); Асоциация по обща практика/семейна медицина за Югоизточна Европа; Балканска асоциация по история и философия на медицината; Българска асоциация по обществено здраве; Българското научно дружество по обществено здраве; Национална мрежа по глобално здраве (съучредител); Български лекарски съюз (член на Акредитационния съвет 2012 – 2014г.).

Удостоявана е с награди и академични отличия, сред които Почетен знак с лента на кмета на община Варна за принос в развитието на научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ и подготовка на кадри в системата на здравеопазването (2012г.); Академично отличие на МУ – Варна „Почетен знак със синя лента за успешно осъществяване на международен проект по Седма рамкова програма (2014г.); Награда за специални заслуги и принос в развитието на Регионалната колегия на БАПЗГ (2018г.), както и награди за представяне в международни и национални научни форуми.

Доц. Георгиева има много добра чуждоезикова подготовка - владее и използва свободно в професионалната си и научноизследователска дейност английски и руски езици.

Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Приложените за участие в конкурса публикации и справки доказват висока научна продуктивност на кандидатката – в изследователски, публикационен и приложен аспект. За участие в настоящия конкурс са приложени общо 179 научни труда - плод на цялостната ѝ научно-изследователска дейност, разпределени по видове както следва:

- Дисертационен труд, представен с автореферат;
- Монографичен (хабилитационен) труд – 1 брой;
- Монографии – общо 5 броя (2 самостоятелни и 3 в съавторство, от които 3 в чужбина);
- Пълнотекстови научни публикации – общо 112 броя, от които:
 - ✓ 91 - в периодични научни списания (21 от които в чужбина);
 - ✓ 21 - в сборници и непериодични издания (5 от които в чужбина);
- Участия в научни форуми с публикувани резюмета – общо 57 броя, 16 от които международни, 16 – национални с международно участие и 25 национални;
- Учебници и учебни помагала – общо 3 броя – в съавторство.

Общо 111 от научните трудове (62%) са публикувани след придобиване на академичната длъжност „доцент“, разпределени по видове както следва:

- Монографичен (хабилитационен) – 1 брой;
- Монографии – общо 2 в чужбина (1 самостоятелна и 1 в съавторство);
- Пълнотекстови научни публикации – общо 64 броя, от които:
 - o 58 - в периодични научни списания (14 от които в чужбина);
 - o 6 - в сборници и непериодични издания (1 от които в чужбина);
- Участия в научни форуми с публикувани резюмета – общо 42 броя, от които 4 международни; 13 национални с международно участие и 25 национални.
- Учебници и учебни помагала – 2 броя в съавторство.

Всички публикации са коректно описани и приложени в пълен обем към материалите за конкурса.

Доказан е висок личен принос в научните разработки и публикации на кандидатката, която е самостоятелен или първи автор в 59 (48,4%) от пълнотекстовите публикации.

Научните изследвания покриват широка научна проблематика, насочена към актуални и значими проблеми в общественото здравеопазване в България и в глобален мащаб.

Основните тематични насоки в научноизследователската дейност и в научните приноси на доц. Георгиева са в областта на научната специалност на обявения конкурс и могат да бъдат обособени в следните направления:

- Демографски процеси и проблеми на стареенето;
- Здравно поведение и промоция на здраве;
- Образование и професионализация в здравеопазването;
- Здравни потребности и организация на здравеопазването;
- Глобализация и здраве.

Трудовете на кандидата са публикувани в утвърдени научни издания в чужбина и у нас: *European Journal of Public Health; Public Health Reviews; Клиническа геронтология; Archives of Integrated Medicine; Knowledge International Journal; Medicus; Проблемы социальной гигиены, здравоохранения и истории медицины; Ученые записки Российского государственного социального университета; Albanian Medical Journal; Профілактична медицина; Население, Социална медицина; Спешна медицина; Здравна икономика и мениджмънт; Здравна политика и мениджмънт; Здравен мениджмънт; Здравни грижи; Управление и образование; Asclepios; Известия на Съюза на учените; Scripta Scientifica Medica; Scripta Scientifica Salutis Publicae; Варненски медицински форум* и други.

Научните приноси са преобладаващо оригинални - с теоретичен и практико-приложен характер, от национално и международно значение.

Изследванията, свързани с демографските процеси и проблемите на стареенето, заемат съществено място в представените научни трудове на кандидатката и имат оригинален характер. За първи път са изследвани неравенствата в стандартизираната смъртност (обща и по причини) между България, Гърция и Европейския регион, ролята на икономическото състояние, рискови и протективни фактори. Задълбочено са анализирани основните аспекти на здравето функциониране в напреднала възраст, методите за тяхното изследване и добрите практики от световния опит за управление на грижите. За първи път е анализирана финансовата уязвимост на възрастните хора, рефлектираща в непълноценни грижи за здравето. Проследен е пътят на възрастния пациент в системата на медицински и социални грижи в следхоспитализационния период. За първи път е изследван характерът на болката и влиянието ѝ върху физическото и психическото функциониране на възрастните хора. За първи път е проучена социалната подкрепа за възрастните хора и възприемането на здравето от позицията на напредналата възраст и влошеното здраве.

Второто широко застъпено направление в научните трудове на доц. Георгиева е в областта на здравето поведение и промоцията на здраве. Проучени са аспекти на здравето поведение на ученици, студенти, здравен персонал, работници, жени в репродуктивна възраст; стрес, бърнаут синдром и копинг стратегии. Изследвани са причините за високата честота на абортите в България от гледна точка на жени с аборт и на специалисти по акушерство и гинекология. Изследвани са ранната раждаемост и репродуктивното поведение в ромската общност в България.

Научните трудове в областта на образованието и професионализацията в здравеопазването имат изключително оригинален характер. За първи път у нас са анализирани критериите за професия, разликата между професия и длъжност, международното класифициране на здравните професии, нормативната база и европейските директиви.

Детайлно са характеризирани всички професии в българското здравеопазване, включени в Списъка на регулираните професии и Списъка на професиите за професионално образование и обучение, с тяхното регламентиране, историческо развитие, характеристика, образование, осигуреност и етични принципи. За първи път са анализирани учебните програми със социална насоченост на всички университети и колежи в България и са очертани перспективите на социалните професии, произтичащи от демографските и социалните проблеми в страната.

Принос със съществена практическа приложимост има проучването на международния опит за професионално полагане на грижи и обучение в медицинска среда при някои професии в здравеопазването, което обуславя създаването на Център за професионално обучение към МУ-Варна и се превръща в основа за разкриване на нови специалности („Здравен асистент“, „Болногледач“ и др.) и разработване на учебни програми за тях.

Проучванията на здравните потребности на уязвими групи от обществото и на проблеми в организацията на здравеопазването са оригинални за страната и имат концептуален и практико-приложен характер. За първи път е направено комплексно изследване на материята „здравни потребности“ – концептуализация, елементи, терминология, методологични подходи за изследване на индивидуално и популационно ниво с техните предимства и слабости, приложението им в клиничната и изследователската практика. За първи път е разработен континуум на следхоспитализационни грижи. За първи път са изследвани възможностите за постигане на кодовете за спешност от мобилните спешни медицински екипи у нас. За първи път у нас е проучено извършването на нерегламентирани дейности в първичната медицинска помощ и е анализирана осигуреността с извънболнични медико-диагностични лаборатории.

Проучванията върху глобализацията и нейното отражение върху здравето, глобалните здравни проблеми, миграцията на здравната работна сила са новаторски и оригинални. За първи път е направен задълбочен анализ на глобалното здраве: исторически корени и съвременно съдържание на глобализацията, терминология, концепция за глобално здраве, глобални здравни ползи и транснационални здравни рискове. Анализирани са миграционните процеси и политика в Руската федерация; международните договорености; „изтичането на мозъци“; руската диаспора в чужбина; мястото на страната сред останалия свят като приемник и донор на мигранти. Направен е комплексен анализ на мобилността на здравните професионалисти в Руската федерация, факторите за тяхното напускане и задържане, миграционния потенциал и предпочитаните дестинации за емиграция. Проведено е комплексно научно количествено и качествено проучване на международната миграция на здравните професионалисти от 25 държави в Европа, Северна Америка, Югоизточна Азия и Африка. Резултатите насочват към необходимостта от единна политика, която да гарантира равни условия за работа във всички страни и предотвратяване на оголването на здравеопазването в страните донори.

Приемам научните приноси, посочени детайлно в справката на кандидата. Те са коректно определени, отграничени по тематични направления и добре обосновани в приложените документи и научни трудове.

Представени са доказателства за качество на публикациите и отражението им в българската и чуждестранна научна литература. Справката съдържа общо 147 положителни цитирания, от които 55 в чужди издания, което е показателно за актуалността на разглежданата тематика и разпознаваемостта на кандидата от българската и международна научна общност.

Доказателство за популярността и отражението на публикациите на кандидатката сред международната научна общност е и общият Импакт фактор на нейната научна продукция – 13,730.

Доц. Георгиева е научен ръководител е на двама успешно защитили докторанти. Понастоящем ръководи още петима докторанти, зачислени в катедрата по Социална медицина и организация на здравеопазването.

Участва като член на Научни журита за присъждане на образователната и научна степен “доктор” и на академичната длъжност “доцент”, както в МУ – Варна, така и в други университети в страната.

Кандидатката участва активно в 8 изследователски и образователни проекта, 5 от които международни.

Тя е рецензент в международни и български научни списания – *Public Health Reviews*; *World Medical & Health Policy*; *Scripta Scientifica Salutis Publicae* и *Journal of IMAB*. Рецензент е на две книги в областта на рекламата на здравните услуги и терминологията в здравния мениджмънт.

Член е на редакционната колегия на научното списание *Scripta Scientifica Salutis Publicae* – издание на Медицински университет – Варна.

Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Доц. Лора Георгиева има над 21 години стаж по специалността и близо 15 години преподавателски стаж в Медицински университет – Варна. Средната ѝ годишна учебна натовареност за последните 4 години възлиза на 556 часа и надхвърля неколкостранно приетия в Университета норматив за преподавателска заетост.

Кандидатката участва активно в преподаването на студенти от различни специалности с ОКС “професионален бакалавър“, „бакалавър“ и „магистър“ (включително и в англоезичното и рускоезично обучение), като води лекционни курсове и практическо обучение по дисциплините: Глобално здраве, Здравна и социална политика, Професии в здравеопазването, Организация на медицинската помощ и лечебните заведения, Специални здравни потребности на населението, История на здравеопазването и здравните грижи, История на управлението в здравеопазването и здравните грижи, Обществено дентално здраве, Здравни нужди на лица със зависимости, Здравно-политически стратегии, Здравни потребности на населението, здравно и естетическо възпитание, Концепции за здраве, естетика и уелнес и други. Участва в провеждането на държавния преддипломен стаж по Социална медицина на стажанти от специалност „Медицина“ към МУ - Варна, както и на летния стаж на чуждестранни студенти от Медицински университет „И.И. Мечников“ – Санкт Петербург.

Доц. Георгиева е съавтор в 3 учебника за студенти. Участва в Държавна изпитна комисия за придобиване на специалността “Социална медицина и здравен мениджмънт”. Член е на изпитни комисии за държавни изпити и защиты на дипломни работи на дипломанти от специалностите: “Рехабилитация, морелечение, уелнес и спа“, „Управление на здравните грижи“, „Медицина“, „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ и Председател на изпитна комисия за държавен изпит за придобиване на професионална квалификация по специалност “Здравен асистент” в Центъра за професионално обучение към МУ – Варна. Кандидатката е член на Програмните съвети на четири специалности към Факултета по обществено здравеопазване. Участва в разработката и актуализацията на учебни планове и програми на различни специалности към Факултетите по обществено здравеопазване, медицина, дентална медицина и ЦПО към МУ – Варна.

Доц. Георгиева е ръководител на 1 специализант по специалността „Социална медицина и здравен мениджмънт“ и на над 20 дипломанти в магистърските програми към Факултета по обществено здравеопазване. Ръководени от нея дипломанти са номинирани за най-добра дипломна работа от Община Варна през 2012г. Научен ръководител е и на дипломант с първа награда за най-добра дипломна работа в община Варна в област Хуманитарни науки през 2017г.

Лектор е в обучителни курсове в областта на спешната помощ (2017г. и 2018г.). Изпълнява административните функции на курсов ръководител на студентите от II-ри курс на специалност “Управление на здравните грижи”, ОКС „бакалавър“ (2004-2012).

Експертна дейност

Доц. Георгиева има организационен и експертен опит. Тя е Председател на Организационния комитет на Варненското лятно училище „Въведение в спешната помощ“ към МУ – Варна.

Член на Комисията по медицинска етика към УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна (2014-2015).

Участва активно като експерт в образователни и изследователски проекти, включително международни. Експерт е по проблемите на академичното обучение по глобално здраве за страната.

Лични впечатления от кандидата

Лора Георгиева е високо ерудиран и квалифициран професионалист с дългогодишен опит като клиницист и експерт в областта на общественото здравеопазване. Тя е утвърден преподавател и изследовател с висок потенциал.

Личните ми впечатления я характеризират като интелигентна, амбициозна и комуникативна. Впечатляващи са нейната целеустременост и висока продуктивност.

Заклучение

Кандидатът за участие в настоящия конкурс покрива напълно и надхвърля изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за заемане на академичната длъжност „Професор“. Предоставена е актуална, оригинална и значителна по обем научна продукция с широк тематичен обхват и значим практически принос.

Цялостната оценка на кариерното развитие, учебно-преподавателската дейност, научните изяви и принос, организационния и експертен опит на кандидата ми дават основание да дам положително становище и убедено да предложа на членовете на Научното жури да изберат доц. Лора Христова Георгиева, д.м. за академичната длъжност „Професор“ в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“, по специалността „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, за нуждите на Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ към Факултета по обществено здравеопазване на Медицински университет - Варна.

25.07.2018 г.
Гр. Варна

Член на Научно жури:

/Проф. д-р Албена Керековска, д.м./